

	Het stopmotion monster – voorbereidende les
Leerjaar	Groep 5 en 6.
Type les	Een les cardboardmonsters maken in aansluiting op de workshop 'Het stopmotion monster' van Tetem.
Lesduur	90 minuten.
Omschrijving van de les	<p>Een les waarin de kinderen op onderzoekende, experimenterende en uitvoerende manier kennismaken met cardboards en cardboard-animatie.</p> <p>Wat is een cardboard-animatie? Hoe kun je met verschillende cardboardmonsters een beweging laten zien? Hoe ziet een beweging eruit?</p> <p>De kinderen bekijken een presentatie over cardboards en cardboard-animatie zoals deze gebruikt worden in de beeldende kunst. De kinderen onderzoeken hoe ze onderdelen van hun cardboard kunnen laten bewegen. De kinderen construeren van stevig karton een cardboardmonster met bewegende onderdelen en beschilderen deze met plakkaatverf.</p> <p>De kinderen werken met beelden om daar gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om ermee te kunnen communiceren (kunstzinnige oriëntatie). De kinderen werken met ruimtedoorstekende vormen (constructies) (ruimte). De kinderen werken met lichaamsvormen van mensen en dieren en deze in verhouding weergeven (vorm). De kinderen werken met texturen bij het schilderen op het platte vlak (textuur). De kinderen werken met beschilderen en versieren van werkstukken met plakkaatverf (schilderen). De kinderen werken met reflectie (reflecteren).</p>
Onderwerpen	Cardboard, animatie, beweging en monsters.
Vakgebied	Kunstzinnige oriëntatie (beeldende vorming) in aansluiting op digitale media.
Leerinhoud	
TULE kerndoel 54	<p>De kinderen gebruiken beelden om daar gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om ermee te communiceren (kunstzinnige oriëntatie).</p> <p>De kinderen kunnen ruimtedoorstekende vormen maken (constructies) (ruimte).</p> <p>De kinderen kunnen lichaamsvormen van mensen en dieren in verhouding weergeven (vorm).</p> <p>De kinderen gebruiken texturen bij het schilderen op het platte vlak (textuur).</p> <p>De kinderen kunnen werkstukken beschilderen en versieren met plakkaatverf (schilderen).</p>
TULE kerndoel 55	<p>De kinderen bespreken de plannen: Wat ga je maken en hoe ga je dat maken (reflecteren)?</p> <p>De kinderen bespreken het eigen product en werkproces en dat van groepsgenoten (reflecteren). De kinderen bespreken en bekijken het eigen werk en dat van hun groepsgenoten met aandacht voor verschillen in ontwerp, vormgeving en presentatie (reflecteren).</p>

Uitvoering	
------------	--

Lesplanning	<p>Lesduur: 90 minuten. Inleiding: 15 minuten. Opdracht 1: 15 minuten. Opdracht 2: 45 minuten. Opruimen: 5 minuten. Reflectie en afronding: 10 minuten.</p>
Vorbereiding	<p>Verzamel in de weken voor workshop kartonnen dozen en stukken karton; diverse stukken karton in formaten tussen 30 bij 30 cm en 80 bij 80 cm (4 á 5 stukken in totaal per groepje van 4 kinderen). Ook zouden de kinderen deze kunnen meenemen van huis. Indien grote stukken karton niet zijn te vinden kunnen ook kleinere stukken gebruikt worden die later door de kinderen aan elkaar bevestigd worden. Het mooist is onbedrukt ribkarton. Tip: Grote stukken karton zijn vaak bij fietsenhandelaren te krijgen.</p> <p>Bestudeer de presentatie 'Het stopmotion monster VL (presentatie)'. Bestudeer de inhoud van dit lesformat.</p> <p>De les kan ook worden gesplitst in twee handvaardigheidslessen: één les ontwerpen en in elkaar zetten, één les schilderen. Als er tijd over is, kunnen er meer monsters worden gemaakt. Als er tijd tekort is, kort de les dan in door niet te schilderen.</p> <p>Zet de volgende technische materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digibord. • Open de presentatie op het Digibord. <p>Zet de volgende materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De verzamelde stukken karton. • Tekenpotloden. • Splitpennen (per kind zo'n 10 stuks). • Nietmachines. • Knutsellijm. • Scharen. • Kwasten. • Eierdozen of stukken karton om verf op te spuiten als palet. • Potjes met water om kwasten uit te spoelen. • Plakkaatverf in diverse kleuren • Optioneel: bescherming voor op de tafels (bijvoorbeeld oude kranten of zeil). • Optioneel: schorten/ bescherming voor kleding. • Optioneel: Stanley mesjes en snijmatten. • Optioneel: Diverse voorwerpen zoals dopjes, spijkers, stukjes spons om mee te stempelen. <p>Zorg dat bij het starten van de les de eierdozen/ stukken karton met verf in elke kleur al klaar staan.</p>
Inleiding	<p>Vertel: Vandaag bereiden we ons voor op de workshop 'Het stopmotion monster' van Tetem. Tijdens de workshop ga je een stopmotion maken met een zelfgemaakt monster. Deze monster, gemaakt van cardboard (dat is Engels voor karton), gaan we deze les maken.</p> <p>Vraag: Wie kan vertellen wat een cardboard-animatie is? Vertel: Een cardboard-animatie is een soort van tekenfilm met kartonnen figuren. Soms zijn deze figuren beschilderd of ingekleurd. Sjors Vervoort is een kunstenaar die veel cardboard-animaties maakt. We gaan een filmpje bekijken dat hij heeft gemaakt.</p> <p>Start de presentatie: 'Het stopmotion monster VL (presentatie)', toon afbeelding 1 en 2 (dit is de video: Het stopmotion monster VL (video)). Vraag: Wat heb je gezien?</p>

Vertel: Er zijn allemaal monsters te zien die de stad onderzoeken, door de stad te lopen, in buizen te kruipen, lopen te rollen, enzovoort.

Vraag: Welk soorten monsteren heb je gezien?

Antwoord: Er waren fantasiemonsters en monsters die leken op wormen, rupsen en torren.

Toon afbeelding 3:

Vraag: Wat zien jullie hier? Hoe komt het dat de steen op een monster lijkt?

Vertel: Je ziet hier twee 'monsters'. De steen heeft oogjes gekregen waardoor het lijkt alsof het een 'monster' is en de steen lijkt daardoor te leven. Het konijn is heel groot. Het lijkt net alsof een heel groot kind dit konijn op het plein heeft laten vallen.

Jullie gaan vandaag cardboards maken waarmee jullie de school gaan ontdekken. Zo lijkt het straks net of er echte monstertjes in de school rond hebben gelopen, terwijl dat in het echt natuurlijk niet zo is.

Toon afbeelding 4:

Vertel: In Berlijn, in Duitsland is een kunststroming die 'Pictoplasma' heet. Het is een kunststroming die zich bezighoudt met het ontwerpen van karakters. In tekenfilms hebben tekenfilmfiguren vaak een eigen karakter. De kunstenaars van 'Pictoplasma' maken hun kunst zo op straat of als graffiti op gebouwen.

Vraag: Wat zien jullie hier?

Vertel: Je ziet hier twee ontwerpen van 'karakters'. De onderste afbeelding is een soort van blauw 'monster' met een grote tong en drie ogen. Dit monster is op een stuk karton geschilderd. De bovenste afbeelding is een muurschildering van een ijsje.

Vraag: Waarom lijkt het ijsje op een tekenfilmfiguur en niet meer een gewoon ijsje?

Vertel: Het ijsje heeft een oog en een mond. Daarnaast heeft het armen en het lijkt alsof de benen uit gesmolten ijs bestaan die onderuit het koekje van het ijsje komen druipen.

Toon afbeelding 5:

Vertel: Door een ding ogen te geven wordt het al heel snel een wezentje. Zo kun je zelfs van een kartonnen doos een tekenfilmfiguurtje maken. Jullie gaan straks in groepjes een eigen monster ontwerpen. Daarbij maken jullie een vorm die jullie zelf bedenken en die gaan jullie voorzien van ogen, een mond, een neus, armen, benen en misschien zelfs wel oren.

Toon afbeelding 6:

Vertel: Alles wat je wilt laten bewegen maak je van een los onderdeel. Je begint straks eerst met je basisvorm van je monster en daarna maak je de armen, benen, slurf, oren, enzovoort. De onderdelen die je graag wil laten bewegen knip je los en maak je later met een splitpen vast aan de basisvorm.

Vraag: Welke delen van de olifant kunnen bewegen denk je? Waarom denk je dat?

Vertel: Alle delen die vastzitten met een splitpen aan het lijf van de olifant kunnen bewegen: de staart, de poten en de kop. De slurf kan zelfs in drie delen bewegen.

Toon afbeelding 7:

Vertel: De splitpennen plak je aan de achterkant op je basisvorm vast met plakband.

Toon afbeelding 8:

Vertel: Voordat jullie aan je ontwerp gaan beginnen gaan we nog naar een paar afbeeldingen van ontwerpen van karakters kijken.

Vraag: Welke vormen zien jullie?

Mogelijke antwoorden: Wolk, lang en dun, mummie, planten, veel rondjes bij elkaar, harig, fantasiefiguur, enzovoort.

Vertel: Je ontwerp mag dus elke vorm hebben die jij maar kunt bedenken. Alles is goed.

Vraag: Wat kunnen jullie vertellen over de ogen?

	<p>Vertel: De ogen zijn heel verschillend. Sommige ogen zijn heel klein, andere ogen zijn groot. Soms zijn ogen rond of ovaal of zijn ze zelfs maar een streepje. Je mag straks helemaal zelf weten hoe groot je de ogen van je monster maakt of hoeveel ogen. Misschien heeft jullie monster wel één groot oog, drie kleintjes of misschien wel 100 ogen!</p> <p>Bedenk dat dit monster helemaal mag worden zoals jullie dat willen. Misschien heeft jullie monster in plaats van armen wel wielen of heeft jullie monster wel tien benen.</p>
Opdracht	<p>Vertel: We verdelen de klas in groepjes van 3 tot 4 kinderen. Elk groepje maakt zijn eigen fantasiemonster.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jullie gaan eerst de basisvorm van jullie monster maken. • Bedenk samen met elkaar welk soort monster jullie willen maken en welke vorm dit monster moet krijgen. • Jullie monster mag een echt monster zijn, maar het mag ook een fantasiefiguur zijn of een andersoortig figuur. • Als jullie de basisvorm hebben getekend op een stuk karton mogen jullie die uitknippen (of onder begeleiding uitsnijden met een mesje op een snijmat). • Teken alle onderdelen die moeten kunnen bewegen op losse stukken karton. Knip (of snij) deze losse onderdelen ook uit. • Maak een gaatje in de bewegende onderdelen, waar de splitpennen moeten komen. Maak gaatjes in de basisvorm en in de losse onderdelen. • Beschilder alle onderdelen met verf. Mocht het karton krom trekken, beschilder dan ook de achterkant, dan trekt het weer bij. Met een wat drogere kwast kunnen jullie ook hele mooie motieven maken. Jullie kunnen ook stempelen met kleine vormpjes op jullie cardboardfiguur om een structuur te krijgen. Laat zien of jullie monster bestaat uit bladeren, haar, wol, steen of een andere textuur. <p>Voor de leerkracht: Laat de materialen zien en ondersteun de kinderen bij het ontwerpen van de bewegende onderdelen.</p>
Opdracht 2	<p>Vertel: Als jullie klaar zijn met het maken van jullie monster maken jullie nog een basis, een standaard waardoor het monster kan blijven staan. Bekijk eerst goed hoe jullie monster het beste staat en ga dan aan de slag met de standaard.</p> <p>Toon afbeelding 8:</p> <p>Vertel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Knip twee gelijke stroken karton. • In de ene strook karton knip je (zie de afbeelding linksonder) aan de bovenkant twee inkepingen aan de uiteinden tot de helft van het karton. • Bij de andere strook karton (zie de afbeelding rechtsonder) knip je aan één zijde bovenin een inkeping, tot de helft van het karton. En aan de andere zijde knip je aan de onderkant een inkeping, tot de helft van het karton. • Knip vervolgens ook twee inkepingen in je cardboardfiguur. De inkepingen moeten net zo diep zijn als die van de losse stroken karton. Hoe groter je stroken zijn, hoe beter de cardboards blijven staan. <p>De buitenste inkepingen op de afbeelding van de stroken die je onderin beeld ziet vormen de achterkant van je standaard. De binnenste inkepingen komen aan je cardboardfiguur vast.</p> <p>Voor de leerkracht: Doet dit even voor.</p> <p>Toon afbeelding 9:</p> <p>Vertel: Als je de inkepingen hebt gemaakt kun je de stroken in elkaar schuiven.</p>
Opruimen	Voor de leerkracht: Ruim samen alles op.
Reflectie	<p>Bekijk samen de gemaakte werken en vraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welk soort 'monster' hebben jullie gemaakt? • Welk soort beweging gaat het monster maken? Hoe kun je dat zien? • Wat kun je zeggen over de vorm van het monster? • Wat kun je vertellen over de vorm van de cardboard zelf?

telem

	<ul style="list-style-type: none">• Welke kleuren werden gebruikt?• Is de cardboard helemaal beschilderd of juist niet?
Afronding	Voor de leerkracht: Leg de cardboards op een plek waar deze kunnen drogen en bewaar ze voor de workshop.